

Ζωγραφική

και

Φωτογραφία

Portrait of Woman Dora Maar - Pablo Picasso

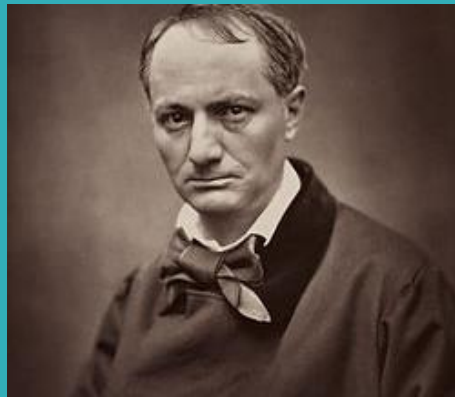

Blind - Paul Strand

Λιβαδειά, Τετάρτη 30 Ιανουαρίου 2019
Ιωάννης Βελούδιος

Μοντερνισμός

Η έννοια της «νεωτερικότητας» δεν είναι καθορισμένη με σαφήνεια και η ιστορία της είναι πολύπλοκη. Συνήθως με τον όρο νεωτερικότητα αναφερόμαστε στη «νέα» κατάσταση που προέκυψε ως αποτέλεσμα σημαντικών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών αλλαγών [...] αλλά η νεωτερικότητα είναι πιο άμεσα συνυφασμένη με την επικράτηση του κριτικού πνεύματος έναντι του θεολογικού δογματισμού κατά την περίοδο του Διαφωτισμού, με την αντικατάσταση της ιεραρχικής κοινωνικής οργάνωσης από δημοκρατικές δομές, η οποία ακολουθεί τη Γαλλική Επανάσταση και, τέλος, με τη εκβιομηχάνιση και την αστικοποίηση.

Η περίοδος του **μοντερνισμού** είναι μια περίοδος αναταραχής, σύγκρουσης και αμφισβήτησης των παγιωμένων αξιών που εντοπίζεται σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δράσης, προωθώντας νέες, πρωτοποριακές, ακραίες και πολλές φορές αμφιλεγόμενες προτάσεις οι οποίες έφεραν επανάσταση στο σύγχρονο, αλλά και στο μεταγενέστερο, ιδεολογικό και αισθητικό, περιβάλλον.

Νεοκλασικισμός

Ο Νεοκλασικισμός (από τα Ελληνικά νέος και κλασικός) είναι το όνομα που δόθηκε σε δυτικά πολιτισμικά κινήματα των εικαστικών τεχνών, της λογοτεχνίας, του θεάτρου, της μουσικής και της αρχιτεκτονικής, τα οποία αντλούν έμπνευση από της κλασική τέχνη και τον πολιτισμό της αρχαίας Ελλάδας ή της αρχαίας Ρώμης. Το κύριο ρεύμα του νεοκλασικισμού συνέπεσε με τον 18ο αιώνα και επεκτάθηκε στις αρχές του 19ου αιώνα ως ανταγωνιστικό ιδίωμα του ρομαντισμού.

Antonio Canova
Psyche Revived by Cupid's Kiss

Ο θάνατος του Μαρά
Jacques-Louis David

Δείγμα του ιταλικού πρώιμου νεοκλασικισμού.
Παρνασσός του Ανδρέα Απιάνι (1811)

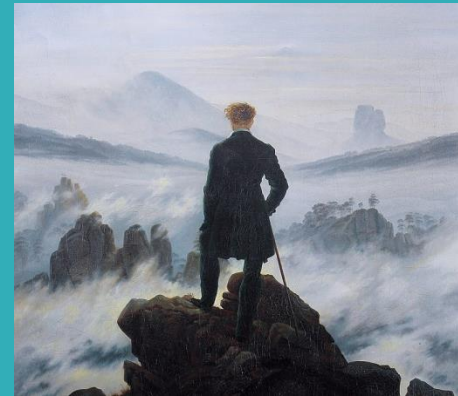
Με τον όρο νεοκλασικισμό, χαρακτηρίζεται μια μεγάλη πολιτιστική κίνηση, που διαδόθηκε ευρύτατα στην Ευρώπη, στη δεύτερη πεντηκονταετία του 18ου αιώνα και στις πρώτες δεκαετίες του 19ου. Η αρχή του ανάγεται στο ενδιαφέρον για τις αρχαιολογικές σπουδές, που ανακινήθηκε μετά τις επιτυχείς ανασκαφές του Ηρακλείου και της Πομπηίας στην Καμπανία, και από την εκπληκτική προσωπικότητα του Γερμανού ερευνητή και καλλιτέχνη Γιόχαν Γιοακίμ Βίνκελμαν, ο οποίος με την δημοσίευση του έργου του «Ιστορία της Τέχνης της Αρχαιότητας», (1764), άσκησε μεγάλη επίδραση στις αισθητικές αντιλήψεις των συγχρόνων του.

Ρομαντισμός - Ρεαλισμός

Αισθητικά κινήματα με θεμελιώδη αξία την πίστη στην ατομική εμπειρία, και την αντικειμενική πραγματικότητα.

Η σύγχρονη έρευνα δεν διαχωρίζει πλέον τα δύο κινήματα.

Ingres, *Portrait of Madame Ingres*,
1859

Caspar_David_Friedrich
Wanderer above the sea of fog,
1818

Διαφορές Νέο – Κλασικισμού και Ρομαντισμού

❖Ρομαντισμός

ανθρώπινο ένστικτο.

❖Νεοκλασικισμός

λογική.

•Ο Ρομαντισμός απορρίπτει τους αισθητικούς κανόνες που εμποδίζουν την δημιουργική έκφραση.

❖Ο νεοκλασικισμός τους διατηρεί.

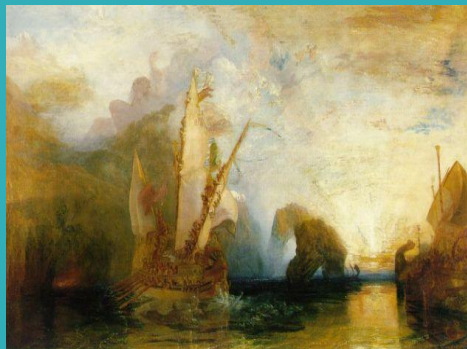
❖Ο ρομαντισμός προβάλλει τον ασυμβίβαστο ήρωα.

❖Ο νεοκλασικισμός προβάλλει την αρετή , την ευγένεια, το μεγαλείο, την υποταγή του ήρωα στη μοίρα.

❖Το τοπίο επικρατεί στο ρομαντισμό, η Ιστορία στο Νεοκλασικισμό.

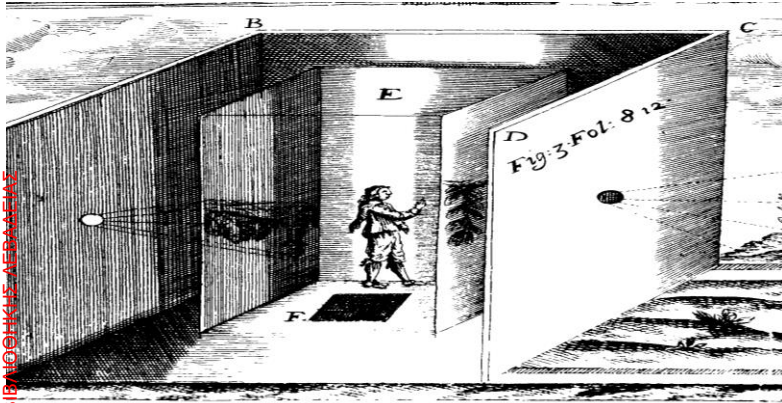
❖Η γραμμή και το χρώμα στο Ρομαντισμό η φυσιοκρατική απόδοση και η κλασική αρμονία στο Νεοκλασικισμό.

*Ιθάκη - Will Turner,
1829*

Ο χαρταετός - Francisco Jose de Goya y Lucientes, 1777-1778

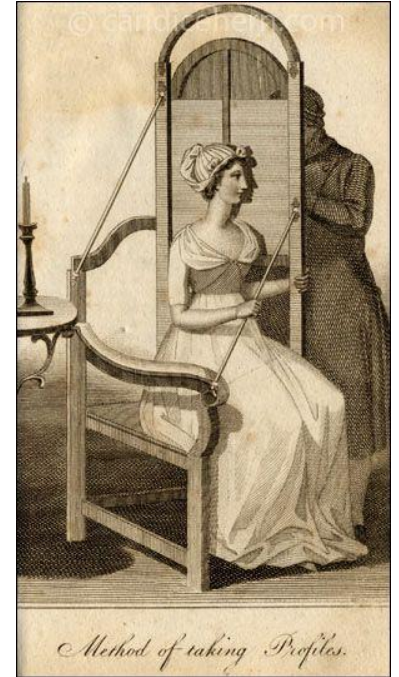
Η πραγματικότητα στη ζωγραφική

Athanasse-Kircher-1646-Camera-Obscura

William-Wollaston
1806 Camera Lucida

Profils d' ombre
18th century

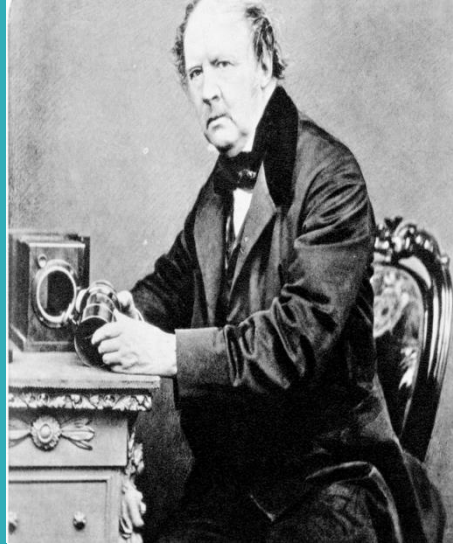
1826 - Εμφάνιση της Φωτογραφίας

Η ρεαλιστική αναπαράσταση του κόσμου, επιδίωξη πολλών ζωγράφων από πολύ παλιά, κατορθώθηκε με μοναδική επιτυχία με την ανακάλυψη της φωτογραφίας το 1826.

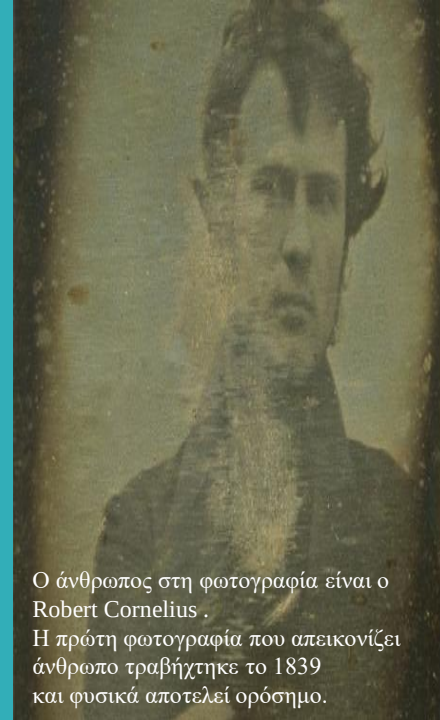
Ήταν τέτοιος ο εντυπωσιασμός απ' αυτό το επίτευγμα, - εμφάνιση της φωτογραφίας - ώστε ο P. Delaroche να πει την ιστορική φράση:
«Από σήμερα η ζωγραφική πέθανε».

View_from_the_Window
At Le Gras,
Joseph_Nicéphore_Niépce

William Henry Fox Talbot,
by John Moffat, 1864

Ο άνθρωπος στη φωτογραφία είναι ο
Robert Cornelius .
Η πρώτη φωτογραφία που απεικονίζει
άνθρωπο τραβήχτηκε το 1839
και φυσικά αποτελεί ορόσημο.

1839 – Δαγκεροτυπία, Daguerreotype.

Η περιβόητη φωτογραφία της άνοιξης του 1839 παρουσιάζει την Boulevard du Temple στο Παρίσι.

...έναν πολυσύχναστο δρόμο, στον οποίο κατάφερε να συλλάβει τους δύο άντρες που πόζαραν εν αγνοία τους ακίνητοι για περισσότερο από 10 λεπτά, όσα χρειάζονταν δηλαδή ώστε να καταγραφούν στο φωτοευαίσθητο μέσο του Νταγκέρ. Η εικόνα είναι αντεστραμμένη (χαρακτηριστικό της δαγκεροτυπίας), όπως αποδεικνύεται από την επιγραφή στο κτίριο στο επάνω αριστερό μέρος.

Σήμερα μόλις 25 δαγκεροτυπίες σώζονται από την πρώιμη αυτή εποχή της φωτογραφίας και περιλαμβάνουν νεκρές φύσεις, απόψεις του Παρισιού αλλά και πορτρέτα ανθρώπων.

Οι ζωγράφοι νοιώθουν τα θεμέλια τους να τρίζουν. Το πορτρέτο, το κύριο οικονομικό έσοδο τους, με τη φωτογραφία γίνεται σε λιγότερο χρόνο και με λιγότερα χρήματα. Η αναπαράσταση της πραγματικότητας είναι ακόμη το ζητούμενο και η ζωγραφική δεν μπορεί να συναγωνιστεί την φωτογραφία.

Paul Delaroche
Cromwell before the coffin of Charles I -
1849

James Craig Annan -
The Dark Mountains - 1890-98

- Η γενική άποψη που αποκτά κανείς για τα πρώτα βήματα της φωτογραφίας τον 19ο αι είναι πως η νέα τέχνη αναγκαστικά αντέγραψε την ζωγραφική αισθητική και, με ελάχιστες εξαιρέσεις, για όλο το 19ο αι υπήρξε η «φτωχή αδελφή» της ζωγραφικής. Αυτό είναι όμως μόνο η μισή αλήθεια.

- Όπως σε όλα τα πράγματα στη ζωή, δεν υπάρχει «άσπρο – μαύρο». Η σχέση ζωγραφικής – φωτογραφίας δεν ήταν μονόπλευρη, όπως ισχύει εξάλλου για κάθε σχέση, ακόμα και για την πιο αποτυχημένη. Ναι, η φωτογραφία πήρε (ή, αν θέλετε, αντέγραψε ως κακέκτυπο) από την ζωγραφική του 19ου αιώνα.

Αυτό όμως αφορά κυρίως την σουντιακή φωτογραφία και τις επιρροές της από τον νέο-κλασικό ακαδημαϊσμό – δηλαδή αφορά δύο κατεξοχήν μη-προοδευτικά τμήματα των δύο τεχνών εκεί όμως που η πραγματική τέχνη παράγεται, στο καυτό τσουκάλι του κοινωνικού μετασχηματισμού και των καλλιτεχνικών αναζητήσεων και ζυμώσεων, εκεί η σχέση ζωγραφικής – φωτογραφίας υπήρξε αμφίδρομη, καταλυτική και προοδευτική, τόσο για τη μία όσο και για την άλλη τέχνη.

Η αρχή!!

Η Φωτογραφία γίνεται γρήγορα μέσο κοινωνικής και πολιτικής προβολής, τίθεται έτσι από την αρχή στην υπηρεσία Οργανισμών ή κρατικών φορέων.

Ένας από τους πρώτους είναι ο ζωγράφος Charles Negres, ακολουθεί και ο Edgar Degas.

Charles Negres
La Promenade des Anglais, 1863

Edgar Degas, 1875

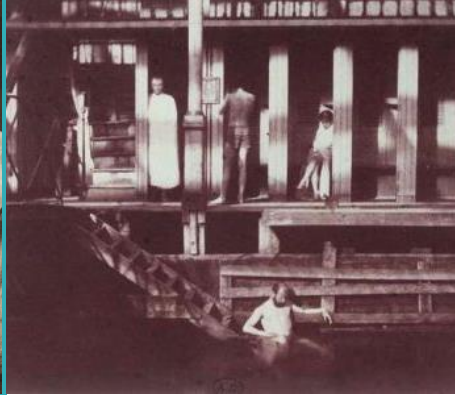
Οι πικτοριαλιστές (pictorialists)

Henry Peach Robinson

Σβήνοντας 1858

Μοντάζ πέντε
αρνητικών

Henri Jean Louis Le
Secq - Public Baths in
Paris 1852 (calotype)

Oscar Rejlander, "Alfred
and Emily Tennyson with
their sons at Farringford,"
1862

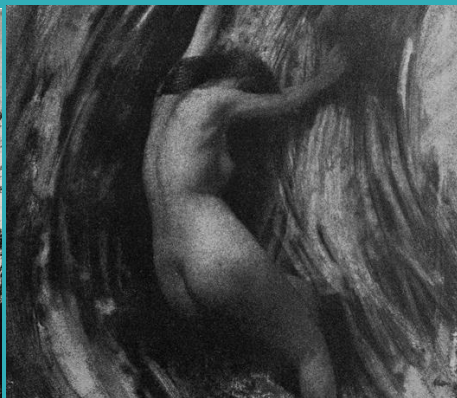

Charles Negres -1850

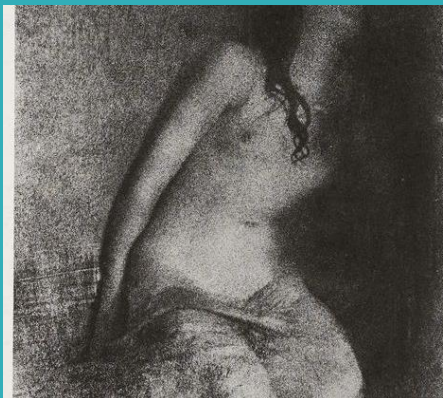
Πικτοριαλισμός

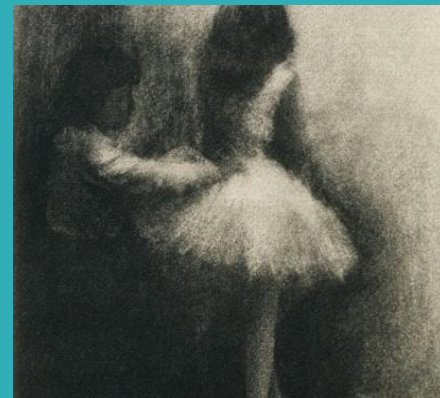
Desive Channey -1858

Robert Demancy

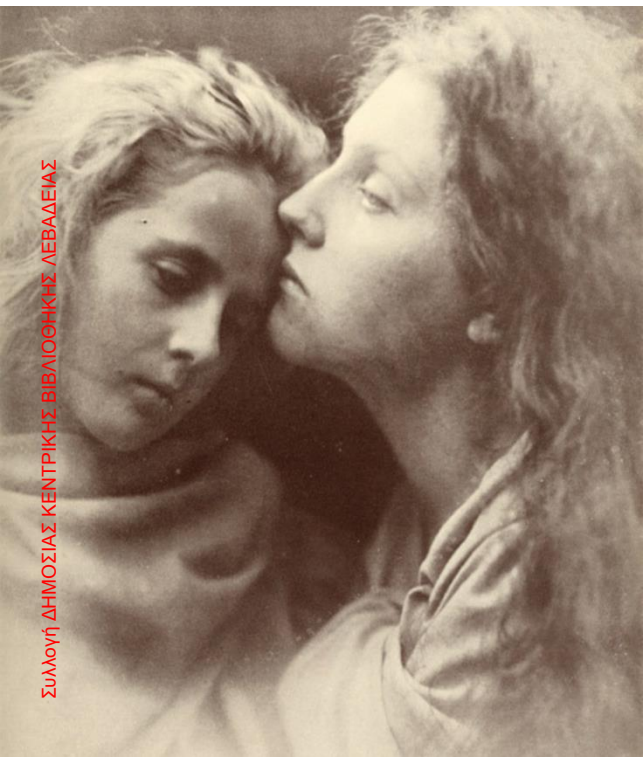
Robert Demancy

Robert Demancy

Τάση στη φωτογραφία που οι φωτογράφοι επιζητούν να επιβεβαιώσουν τις φυσικές επιδεξιότητες τους. Το ταλέντο του χεριού. Να ανυψώσουν τη φωτογραφία σε τέχνη, αλλοιώνοντας ένα βασικό χαρακτηριστικό της φωτογραφίας, την ακρίβεια της αναπαράστασης. Εισήγαγαν τις πρώτες επιμειξίες της ζωγραφικής με τη φωτογραφία, οι οποίες όμως έγιναν κάτω από ένα τελείως διαφορετικό πρίσμα και σκεπτικό από τις αντίστοιχες επιμειξίες των ζωγράφων στη φωτογραφία.

- « ...**οι πικτοριαλιστές** καθιερώνουν την αισθητική του flou. Η αντίθεση ανάμεσα στην αισθητική του net, δηλαδή της ευκρίνειας και του φλου είναι καθοριστική για το μοντερνισμό που ασπάζεται την αντικειμενικότητα και τον πικτοριαλισμό.
- Ο **πικτοριαλισμός** υπερασπίζει μια όραση υποκειμενική, συναισθηματική, συγκινησιακή. Μια στάση αποφυγής, απόκρυψης ή ωραιοποίησης του ανυπόφορου της μοντέρνας ζωής.

Julia Margaret Cameron,
The Kiss of Peace, 1869

Ο **πικτοριαλισμός** βρήκε γόνιμο έδαφος στην Αγγλία, όπου η πουριτανική αισθητική στη ζωγραφική ταυτιζόταν με συμβολικά ηθικοπλαστικά θέματα. Επίσης εμπνέεται από το Νεοκλασικισμό, το Ρομαντισμό και το κίνημα των Προ-Ραφαηλιτών.

Η μέθοδος της διχρωμικής γόμας (διχρωμικό κάλλιο) γνώρισε μεγάλες δόξες στο τέλος του 19ου αιώνα. Χρησιμοποιήθηκε από την ομάδα των πικτοριαλιστών φωτογράφων που τους ενθουσίασε η δυνατότητα επέμβασης στην υγρή εμουλσιόν κατά τη διάρκεια του πλυσίματος και το “ζωγραφικό” αποτέλεσμα. Πολλοί φωτογράφοι της εποχής, ανάμεσά τους ο Robert Demachy, ο Alfred Stieglitz, ο Edward Steichen, και ο Clarence H. White, δημιούργησαν αριστουργήματα με την μέθοδο της Gum. Η μέθοδος κατηγορήθηκε και αποδοκιμάστηκε από τους οπαδούς της καθαρής ρεαλιστικής φωτογραφίας μετά το 1920. Άρχισε να ξαναγίνεται δημοφιλής την δεκαετία του 1980 όταν ξαναζωντάνεψε το ενδιαφέρον για τις φωτογραφικές τεχνικές του 19ου αιώνα.

Τα πορτρέτα - Nadar

Ο Gaspard Felix Tournachon Nadar, (1820-1910), είναι Γάλλος. Το 1854, άνοιξε ένα φωτογραφικό στούντιο, και έγινε ο φωτογράφος των διασημοτήτων του Παρισιού.

01

Ονομάζεται Tournachon, και υπογράφει σαν Nadar. Έδινε στα θέματα του, πορτρέτα, μια στάση χαλαρή, σχεδόν καθημερινή θα έλεγε κανείς, αν τα συγκρίνει με τις άκαμπτες πόζες και τα φορτωμένα ντεκόρ των άλλων φωτογράφων της εποχής του.

02

Τον διέκρινε μια κλασική απλότητα. Ήταν από τους πρώτους φωτογράφους που δούλεψε με τον τεχνητό φωτισμό. Έλεγε τον φωτισμό, τη λεπτομέρεια στις σκιές, τις λεπτομέρειες στο χώρο. Είναι σχεδιαστής, φωτογραφίζει, γίνεται κριτικός θεάτρου, γελοιογράφος, διαφημιστής.

03

Υπολογίζεται ότι τράβηξε τετρακόσιες χιλιάδες γυάλινες πλάκες. Έγραψε τα απομνημονεύματά του με τίτλο Όταν ήμουν φωτογράφος. Στο κεφάλαιο για τον Balzac αναφέρεται γύρω από τη δεισιδαιμόνη αντίδραση του στην ανακάλυψη της φωτογραφίας.

04

Η μεγάλη του αγάπη ήταν τα αερόστατα. Κατασκεύασε ένα τεράστιο αερόστατο και ήταν ο πρώτος που φωτογράφησε πάνω από τη γη, με τ' αερόστατο που συνήθως χρησιμοποιούσε.

Nadar-Sarah-Bernhardt, 1860

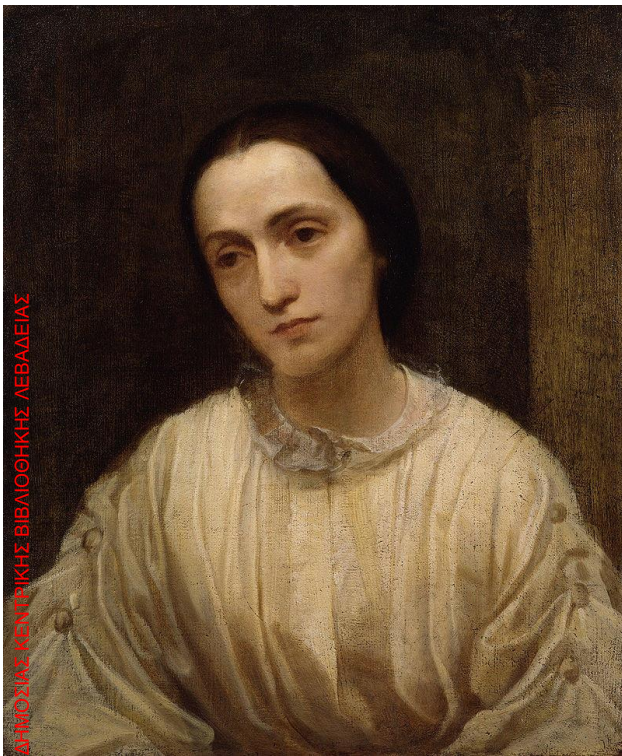
Nadar - The Photographer's Wife, 1853.

Charles Baudelaire 1860

Julia Margaret Cameron

Η Julia Margaret Cameron (1815-1879), ήταν Αγγλίδα και είχε γεννηθεί στην Καλκούτα. Όταν γύρισε στην Αγγλία, στην ηλικία των 48 ετών, κατασκεύασε ένα πρόχειρο στούντιο στο κήπο του σπιτιού της.

Συλλογή ΨΗΦΙΣΤΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ

Painting of Julia Margaret Cameron
by George Frederic Watts c. 1850–1852

01

Τότε άρχισε να φωτογραφίζει συστηματικά τα μέλη της οικογένειάς της, ζωγράφους, συγγραφείς, τους φίλους της. Σκηνοθετούσε εικόνες, την θεματολογία των οποίων αντλούσε από τη Βίβλο, από την Αναγέννηση, ιδίως τον Ραφαήλ, από θεατρικά διηγήματα. Επηρεασμένη από τους προ-ραφαηλίτες ζωγράφους υιοθέτησε την αισθητική τους. Μεταμόρφωσε σε εκφραστική ποιότητα ένα από τα ελαττώματα της φωτογραφίας της εποχής.

02

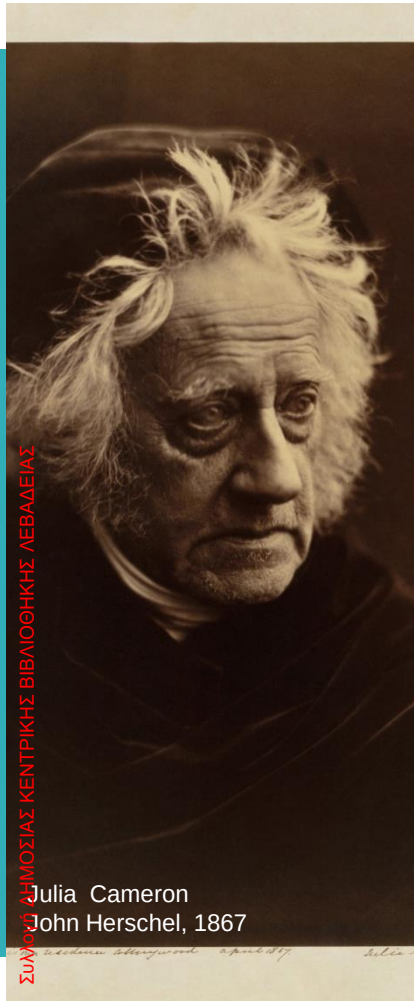
Το λίγο «κουνημένο» το οποίο οφείλεται στους μακρούς χρόνους έκθεσης που υποβάλλονται τα κοντινά της θέματα. Αυτό το μειονέκτημα ανατράπηκε από την Cameron, χάρις στην κλασική πόζα και το φως, που χρησιμοποιούσε για να αυξήσει την συγκινησιακή σχέση με το θέμα της.

03

Οι ελαφρά φλου εικόνες της, προαναγγέλλουν τον πικτοριαλισμό, και η υιοθέτηση ιστορικών θεμάτων τη σκηνοθετημένη αφήγηση. Παρόλο που χρησιμοποιεί ένα δυνατό κοντράστ σκιών και φωτός, τα πορτραίτα της διατηρούν ευαισθησία και γλυκύτητα. Ομορφιά, που την ενισχύει η προσεκτική επιλογή των προικισμένων με εκλεπτυσμένα αναγεννησιακά χαρακτηριστικά μοντέλων της.

04

«Η Cameron αναδεικνύει σε κάθε πρόσωπο τον υπέροχο ανώτερο χαρακτήρα της ανθρωπίνης ύπαρξης. Τα πιο πρωτότυπα μοναδικά πρόσωπα. Ο Nadar, γυρίζει την πλάτη σε αυτήν τη μεταφυσική, κοιτάει τους ανθρώπους, τους κατανοεί και θέλει να τους σεβαστεί απόλυτα». Η αλλοίωση της φυσιογνωμίας, μέσα από το σταθερό ανοικτό - σκοτεινό και το ελαφρά θολό των εικόνων της, φανέρωνε τον εσωτερικό ρομαντικό χαρακτήρα των προσώπων, και άφηνε ανέπαφη την αίσθηση της επιδερμίδας τους.

- Στήνει τις μορφές της, ιδιαίτερα τις γυναίκες.
- Τα ανδρικά πορτρέτα κοιτάζουν το φακό, τα γυναικεία, όχι.
- Έχουν δραματική ένταση.
- Δεν την ενδιαφέρει το βλέμμα.
- Καθιστά τις μορφές διαχρονικές και άχρονες και αυτό επειδή εστιάζει στο φως.
- Το βλέμμα μεταφέρει ερωτηματικά σχετική με την ανθρώπινη ύπαρξη και την αιωνιότητα.

Julia Norman
(her daughter), 1868

Τελευταία περίοδος

Ο συνδυασμός ανθρώπινων ηλικιών και φύσης, συμβολική απεικόνιση του κύκλου της ζωής. Μητέρα γη – μητέρα φύση.

Χωρικοί της Καλουντάρα
Δωδεκάχρονο κορίτσι,
εκατόχρονος γέρον, 1878

Ιμπρεσιονισμός 1860-1900

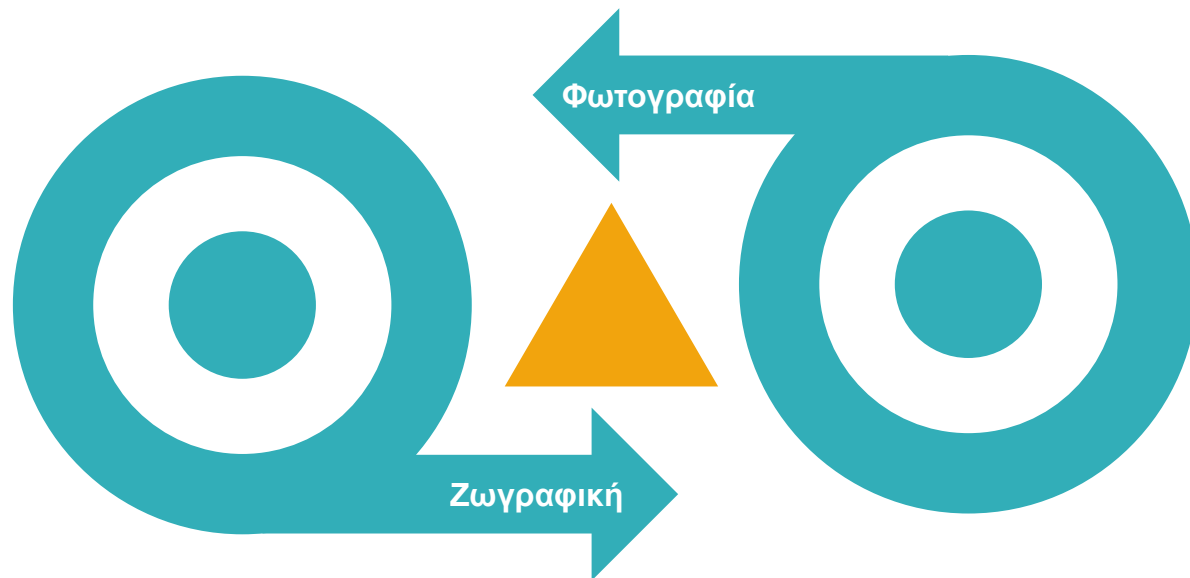
Ο Ιμπρεσιονισμός ουσιαστικά βασίζεται στην αρχή της φωτογραφίας.

Η μοντέρνα τέχνη δεν θα ήταν αυτό που είναι σήμερα χωρίς την ώθηση της φωτογραφίας [...]

Το θέμα της ισορροπίας και της αρμονίας που τόσο απασχολεί τους καλλιτέχνες, δεν είναι το ίδιο με το θέμα της ισορροπίας των μηχανών.

Ξαφνικά «συμβαίνει» και κανείς δεν ξέρει απόλυτα πώς και γιατί.

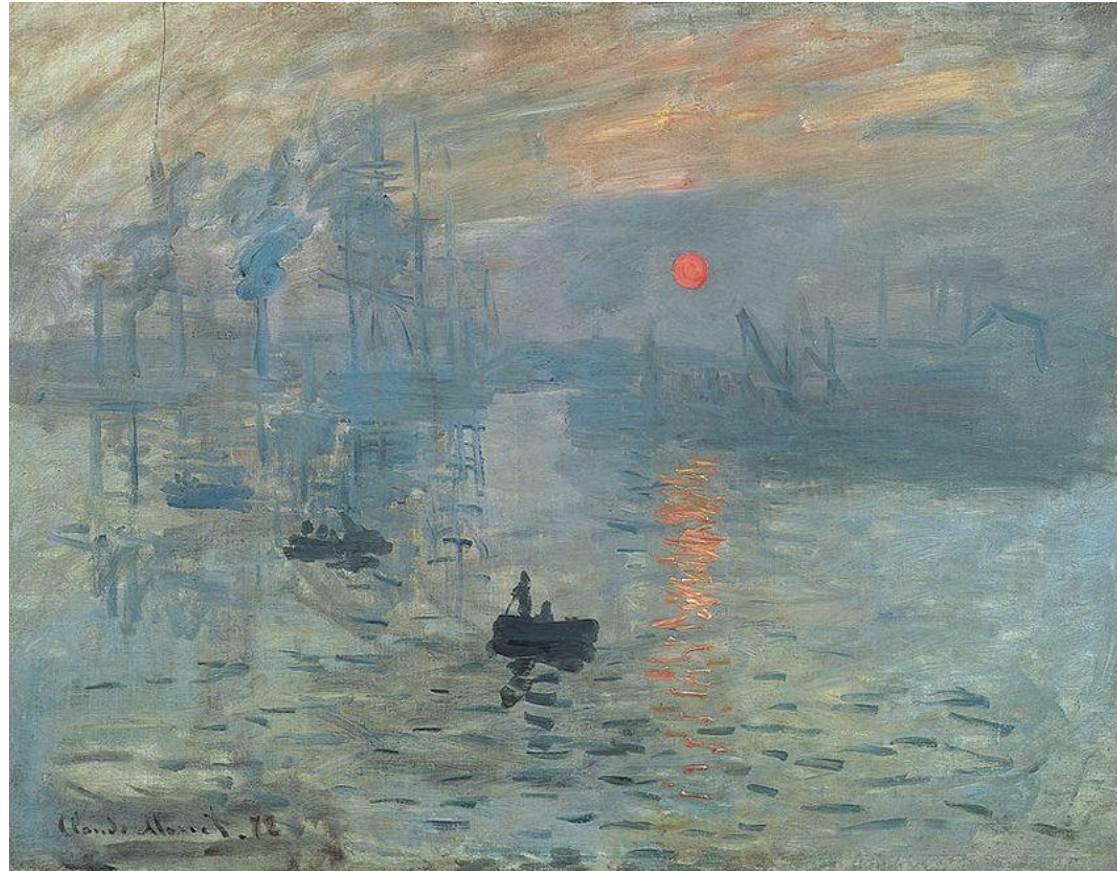
E. Gombrich, Το χρονικό της τέχνης

Οι έντονες κοινωνικές ανακατατάξεις του 19ου αιώνα και οι προβληματισμοί που δημιουργήσαν στη ζωγραφική, οδήγησαν τελικά στον ιμπρεσιονισμό.

Όμως, πόσο «ζωγραφικό» (με την παραδοσιακή έννοια) είναι το νέο αυτό ρεύμα; Ας δούμε το έργο από το οποίο ο ιμπρεσιονισμός άντλησε το όνομά του:

CLAUDE MONET – ΕΝΤΥΠΩΣΗ – ΑΝΑΤΟΛΗ ΗΛΙΟΥ, 1872

Κοινά χαρακτηριστικά

«... Η εφεύρεση της ζωγραφικής με λάδι και σωληνάρια το 1830 - 1840 συνεισφέρει στη μεταφορά της ζωγραφικής έξω από το ατελιέ. Όπως κάνουν οι Degas, Seurat, Toulouse – Lautrec. Ο Monet δούλεψε πολλούς πίνακες κάθε φορά, για να πάρει την ακρίβεια μιας φωτεινής ανάκλασης. Με τη φημισμένη ανατολή του Gustave Moreau, αρχίζει ο μεγάλος ζωγραφικός τουρισμός. Ο Delacroix φεύγει στο Maghreb το 1832. Ο Gauguin στην Πολυνησία το 1891. Παρ' όλο που ο Dürer το 1495 είχε κάνει υπέροχες ακουαρέλες μεταξύ Βενετίας και Νυρεμβέργης. Αλλά δεν έχουν την ίδια σημασία. Για τους ιμπρεσιονιστές είναι τελειωμένα έργα. Η τελειοποίηση των μέσων μετακίνησης, η εφεύρεση της ζωγραφικής με σωληνάρια και της φωτογραφίας, γίνονται νέα εργαλεία και επιτρέπουν νέους τρόπους ζωής που θα επηρεάζουν την ζωγραφική πρακτική.

(...)Οι ιμπρεσιονιστές ισορροπούν την οπτική που δίνει η φωτογραφία με τις ανάγκες της ζωγραφικής παράδοσης. Είναι σύγχρονοι με τη φωτογραφία λόγω της άρνησης του βάθους, τον πλούτο των οπτικών εφέ, τον ορισμό της μορφής, των παιχνιδιών του φωτός.

Η φωτογραφική συσκευή ώθησε τη ζωγραφική δραστηριότητα. Η μηχανή αντικαθιστά το εύρος της καλλιτεχνικής δραστηριότητας πέρα από την ίδια τη ζωγραφική».

Ο W. Benjamin έβλεπε μεταξύ του ζωγράφου και του camera-man τη διαφορά του χειρουργού με τον μάγο. «...Ο ένας παρατηρεί, ζωγραφίζοντας από μια φυσική απόσταση, μεταξύ του ίδιου και της δεδομένης πραγματικότητας».

Θεματολογία: Τοπίο, σκηνές καθημερινής ζωής, αστική ψυχαγωγία, μη αφηγηματικοί πίνακες, στιγμιαία χρωματικά αποτελέσματα του φωτός, της ατμόσφαιρας ή της κίνησης. Ξεχωρίζουν οι έντονες πινελιές.

Παρατηρήστε τη σύνθεση, το κάδρο του.
Πόσο πολύ μοιάζει με φωτογραφία δρόμου.
Μία χαρακτηριστική, μπρεσιονιστική άποψη
της βιομηχανικής – αστικής κοινωνίας,
που ταυτόχρονα αναδεικνύει πολλά από τα ζητήματα
που απασχόλησαν την τέχνη κατά τον 19ο αιώνα.

«Πάνω στη γέφυρα της Ευρώπης». Πρόκειται για ένα κοινότυπο, καθημερινό αστικό τοπίο που αποδίδει τη μουντή ατμόσφαιρα των βιομηχανικών πόλεων και τον ρυθμό του κόσμου του εμπορίου και της βιομηχανοποίησης. Στο πρώτο επίπεδο της φωτογραφικής αισθητικής σύνθεσης κυριαρχούν οι μεταλλικοί όγκοι της γέφυρας και οι μορφές των ανθρώπων. Είναι εξαιρετικά ενδιαφέρον (και ενδεικτικός των μπρεσιονιστικών μεθόδων) ο τρόπος με τον οποίο ο Κάμποτ δίνει την αίσθηση της **φευγαλέας στιγμής**, τοποθετώντας έναν διαβάτη στην κόψη του κάδρου, ώστε ο μισός να έχει ήδη φύγει από την εικόνα. Με τον τρόπο αυτό **ενσωματώνει στο έργο τη διάσταση του χρόνου**, καθώς εισάγει στη στατική εικόνα την κίνηση· πρόκειται όμως για μια νέα, αστικής προέλευσης αντίληψη για τον χρόνο ως σειρά γεγονότων.

Gustave Caillebotte
«Πάνω στη γέφυρα της Ευρώπης», 1876

Alfred Stieglitz – η συμβολή του

Ιδρύει τη «foto-secession» (φωτο – ανεξαρτησία), το δικό του διαχωρισμό, αφιερώνει τη ζωή του για να καθιερώσει τη φωτογραφία σε αξιοπρεπή τέχνη και συγκεντρώνει γύρω του τον Edward Steichen, τον Clarence White. Ο Steichen προέρχεται από τους πικτοριαλιστές.

Τι είναι ο διαχωρισμός του Stieglitz;

Ο Stieglitz είναι ο θεμελιωτής του φωτογραφικού μοντερνισμού που αντικαθιστά την ποιητική φλου ατμόσφαιρα των πικτοριαλιστών, τη μίμηση μιας ζωγραφικής με τη λεπτομερή περιγραφή. Πιστεύει ότι η φωτογραφία έχει τις δικές της δυνατότητες έκφρασης, χωριστές από τις άλλες τέχνες.

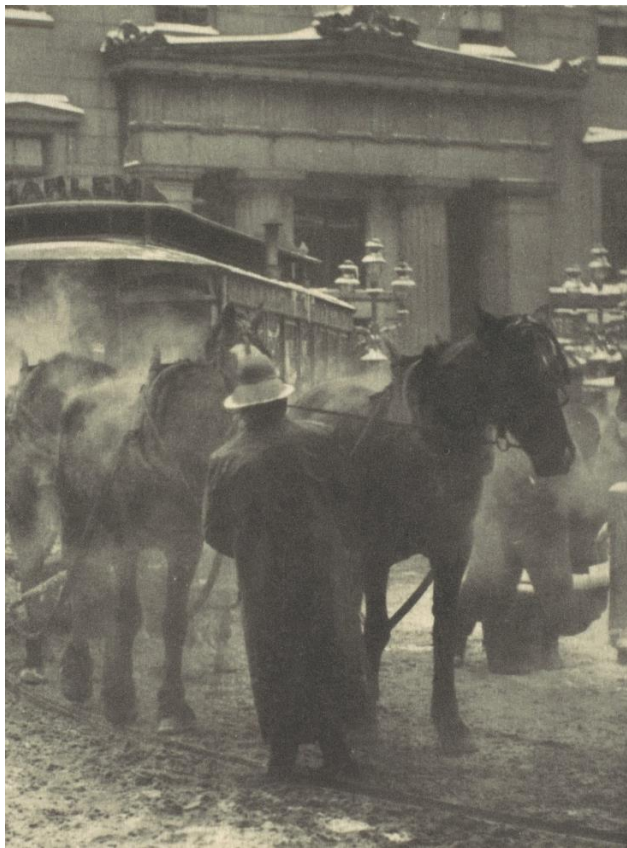
Η ποιητική του Stieglitz βασιζόταν στην καθαρότητα, στην άρνηση της εμπορικής φωτογραφίας, των εντυπωσιακών θεμάτων, και των κοινότυπων τεχνικών. Εισήγαγε την ευκρινή εστίαση, το αβερνίκωτο στυλ, το γνωστό σαν **καθαρή φωτογραφία**.

«To secession, λατινικά σημαίνει απελευθερώνω **την ποιότητα από την ποσότητα**, διαχωρίζω τους **απικανοποίητους** από εκείνους που δεν είναι **πλήρως ικανοποιημένοι**.
Τους **προοδευτικούς** από τους **συντηρητικούς**».

Θεωρητικές βάσεις

Οι αισθητικές αντιλήψεις διαμορφώνονται από τη γυναίκα του Georgia O' Keefe

Για τον Stieglitz η φωτογραφία σαν μορφή τέχνης είναι η βαθύτερη έκφραση της λαχτάρας για την πιο εύγλωττη αλήθεια. Ευνοούσε την υποκειμενική και εκφραστική φωτογραφία. Έλεγε πως **η τέχνη είναι πάνω από όλα: «η ερμηνεία του χαρακτήρα του καλλιτέχνη, της συγκίνησης, της διανοητικής του δύναμης.**

Πίστευε πως πρέπει να πάει βαθιά **στην καλλιτεχνική του φύση, όχι στη μίμηση.** Έλεγε ότι:

« Η φωτογραφία, αν είναι τέχνη, πρέπει να συγκρίνεται και να κρίνεται με τις άλλες τέχνες».

Υποστήριζε πως η φωτογραφία :

« δεν είναι η μίμηση των φαινομένων του κόσμου, αλλά η έκφραση του πνεύματος του καλλιτέχνη».

Το σημαντικό έγραφε, πως είναι **« η έκφραση των αισθημάτων και των σκέψεων του φωτογράφου».**

Το έργο του

Στην πρώτη του περίοδο τον ενδιαφέρει η **τεχνική, το φως, η καθαρότητα και η ευκρίνεια.**

Στην αρχή πίστευε ότι «η φωτογραφία είναι μια διαδικασία, όχι μια τέχνη, αλλά παρατηρεί ότι αν τη βαθμολογήσουμε σαν τέχνη, πρέπει να στηρίζεται στις δικές της δυνατότητες». Μετά αφιερώνει τη ζωή του για να την καθιερώσει ως τέχνη.

Στην τελευταία του δουλειά, οι φωτογραφίες του απ' τους Ουρανοξύστες εικονογραφούν τις συνεχείς αλλαγές της Ν. Υόρκης, τις ιδέες της αλλαγής, του χάους του κόσμου, τη σχέση του με τη ζωή του. Ο χρόνος και το πέρασμα του είναι τα κεντρικά σημεία. Το '37 αρχίζει να φωτογραφίζει τον εαυτό του.

Στα 1907, η ζωγραφική σταθεροποιεί τη φόρμα, κάνοντας το πρώτο βήμα προς τον Κυβισμό. Έτσι κάνει το κατάστρωμα. Ο Picasso έλεγε ότι η ζωγραφική και φωτογραφία έχουν παράλληλους δρόμους (δεσποινίδες Αβινιόν) και ότι ακολουθούν και οι δύο την ίδια πορεία.

Διαχώρισε οριστικά τη φωτογραφία από τη ζωγραφική, τα καλλιτεχνικά κινήματα στη ζωγραφική αναπτύσσονται πλέον ελεύθερα και ανεξάρτητα, δεν δεσμεύεται ο ζωγράφος από όρους που συνδέονται με την αναπαράσταση της φύσης, αλλά αυτό μένει να το αντιμετωπίσει η φωτογραφία.

Paul Strand

Υπέρμαχος της άμεσης φωτογραφίας(straight) Δημιουργεί συνθέσεις, συχνά γεωμετρικές και στο σχήμα και στη διάταξη, και τις τυπώνει περίτεχνα.

Οι φωτογραφίες του είναι φοβερά ειλικρινείς, όπως είπε ο Stieglitz όταν τις πρωτοείδε.

Μοναδικό του κίνητρο, σαν καλλιτέχνης της φωτογραφικής μηχανής, ήταν η δημιουργία ενός φωτογραφικού έργου τέχνης.

Έχουμε πριν από όλα μια μηχανή που δόθηκε στα χέρια από την επιστήμη.

Η αναπαράσταση των αντικειμένων μπορεί να εγγραφεί, με αυτό το λεγόμενο νεκρό μάτι, σε ένα ευαίσθητο γαλάκτωμα. Από αυτό το αρνητικό μπορούμε να βγάλουμε ένα θετικό τύπωμα και χωρίς καμιά μεσολάβηση του χεριού θα καταγράψουμε μια κλίμακα αξιών, σε άσπρο μαύρο, πολύ πέραν της δύναμης του χεριού και του ανθρώπινου ματιού.

Οι μορφές των αντικειμένων και οι σχετικές αξίες του χρώματος, η δομή και η γραμμή είναι τα στενά φωτογραφικά εργαλεία της ορχήστρας μας. Ο φωτογράφος πρέπει να μάθει να καταλάβει και να ελέγχει, να δημιουργεί αρμονίες.

Rebbeca, 1922

Wall street, 1915

Family, 1953

Στις δύο φωτογραφίες: στη μία εκμηδενίζει την ανθρώπινη παρουσία στην άλλη υπάρχει μια ψυχογραφική διάθεση.

Καλλιτεχνικά κινήματα

Τα κινήματα στη ζωγραφική του 20^{ου} αιώνα

1. Φωβισμός
2. Κυβισμός
3. Φουτουρισμός
4. Εξπρεσιονισμός
5. Ντανταϊσμός
6. Σουρεαλισμός
7. Πρωτοπορία (Avant Garde)
8. Κονστρουκτιβισμός

1. Καθαρότητα του χρώματος, Matisse

2. Η φόρμα αποδίδεται με γεωμετρικούς όγκους και επίπεδα, Picasso

3. Παγκόσμιος δυναμισμός, ταχύτητα, θόρυβος, μηχανές, μεταφυσική διάσταση του χώρου, χρόνου, κίνησης, μορφής, Filippo Tommaso Marinetti

4. Εξωπραγματικό, υπερβατικό, παραμορφώνει τη μορφή, φανταστικό στοιχείο, σύγκρουση με το φασισμό, Wassily Kandinsky

5. Απόρριψη όλων των κινημάτων, παραδόσεων, αστικής ηθικής, ακραία έκφραση, απομάκρυνση από το συνειδητό. *Picabia*

6. Ποιητική δημιουργία και μετασχηματισμός της ποίησης, ψυχικός αυτοματισμός, παντοδυναμία του ονείρου. Joan Miró

7. Ο όρος δίδεται για το μοντέρνο, πρωτοποριακή τέχνη, Man Ray

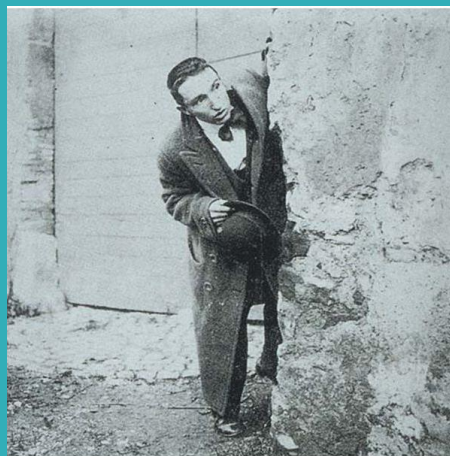
8. Συνέδεσε τα μαθηματικά με την τεχνική/τεχνολογία, την τέχνη και τη ζωγραφική λάτρευε τη μηχανή και την κατασκευή, Kasimir Malevich.

Καλλιτεχνικά κινήματα στη φωτογραφία:

Φουτουρισμός, Ντανταϊσμός,
Σουρεαλισμός, Bauhaus,
Κονστρουκτιβισμός,
Σουρεαλισμός, 1910-1933

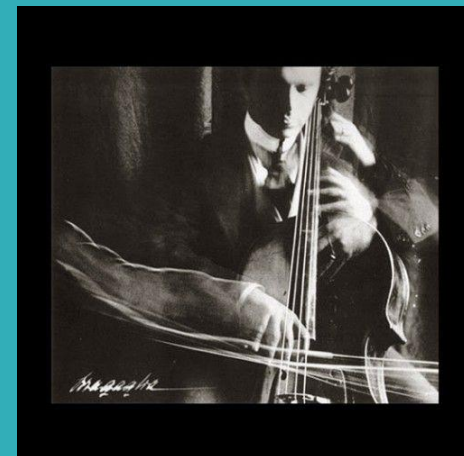
Marinetti , Φουτουρισμός

Depero Fortunato, Ντανταϊσμός

Eugène Atget, Σουρεαλισμός

Anton-Giulio-Bragaglia

Πηγές:

Εύη Σαμπανίκου: Φωτογραφία & Ζωγραφική
Μανώλης Μπαμπούσης Διαδρομές της φωτογραφίας στην τέχνη
E. Gombrich, Το χρονικό της τέχνης
Περιοδικό Τέταρτο, No.11, 03/1986
Αργκάν Τζούλιο Κάρλο., Η Μοντέρνα Τέχνη
Benjamin W., Δοκίμια για την Τέχνη
Και άλλες διαδικτυακές πηγές

Σας ευχαριστώ